

Ohjaavien ministeriöiden ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen välinen tulossopimus vuosille 2025–2028

PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 036 000

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 297, 33101 Tampere

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Sisällys

1	Strategiset linjaukset	3
1.1	Hallitusohjelma.....	3
1.2	Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja.....	3
1.3	Strategisten painopisteiden huomiointi ELY-keskuksen alueella	4
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	6
3	Tulostavoitteet.....	8
4	Voimavarojen hallinta.....	25
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	26
	Liitteet	28

1 Strategiset linjaukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

ELY-keskusten tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, valtion talousarvioon ja julkisen talouden suunnitelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan ja eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

Lisäksi koko valtionhallintoa koskevat muut strategiat, valtioneuvoston periaatepäätökset ym. keskeiset linjaavat dokumentit huomioidaan soveltuvin osin. Valtion henkilöstöstrategia tarjoaa yhteisen vision ja tavoitteet, ohjaten henkilöstöjohtamisen kehittämistyötä. Jokainen valtion työntekijä toteuttaa strategian tavoitteita ja toimenpiteitä omassa roolissaan ja työssään asiantuntijana, esihenkilönä ja johtajana. Linkki: <https://vm.fi/valtion-tyonantajana/henkilostojohtamisen-tuki/valtion-henkilostostrategia>.

1.1 Hallitusohjelma

Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus. Ensisijaisesti tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Uudessa virastossa ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät muodostavat yhden yhtenäisen kokonaisuuden.

ELY-keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmilta alueilta Elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako.

Valtion aluehallinnon uudistamisen osalta valmistelu tehdään niin, että uuden mallin mukaan järjestetty valtion aluehallinto käynnistää toimintansa viimeistään vuoden 2026 alusta. Varmistetaan, ettei muutosvaihe vaaranna käynnissä olevien prosessien sujuvuutta. Uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve.

1.2 Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia ja toimintaympäristö 2024-2027 on määritelty virastojen yhteisessä strategia-asiakirjassa: "Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä": <https://tem.fi/aluehallintovirastojen-ja-ely-keskusten-strategia-asiakirja>. Strategia ohjaa aluehallinnon virastoja hallitusohjelman toimeenpanossa sekä toiminnan ja rakenteiden uudistamisessa.

Valtion aluehallinnon (aluehallintovirastojen (AVI) ja ELY-keskusten) toimialat ja tehtävät ovat moninaiset. Virastojen tehtäviin kuuluu kehittämistä, rahoittamista, ohjausta ja valvontaa, perusinfran toimivuudesta ja ylläpidosta vastaamista sekä kansalaisten ja yritysten oikeusturvasta ja palveluista huolehtimista. Laajan toimintakentän keskeisimmät tavoitteet on koottu strategia-asiakirjaan yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi.

Asiakirjassa strategiset painopisteet on jaettu neljään sisältöalueeseen:

- turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta,

- lisäämme elinvoimaa,
- toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää ja
- edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta.

Toiminnan kehittämiseksi on asetettu kolme painopistettä:

- hyvinvoiva henkilöstö ja työyhteisö,
- erinomainen asiakaskokemus ja sidosryhmäyhteistyö sekä
- digitalisoidut ja sujuvat prosessit.

Valitut painopisteet toteuttavat hallitusohjelman linjauksia ja niissä heijastuvat myös toimintaympäristön muutos sekä virastojen tehtävät määrittävä lainsäädäntö. Hallitusohjelman mukainen syyskuussa 2023 käynnistynyt valtion aluehallinnon uudistaminen näkyy strategia-asiakirjassa toimintatapalinjauksina: valtion aluehallinto toimii jatkossakin poikkihallinnollisesti ja monialaisesti alueilla, ja lisäksi toimintakykyä pidetään yllä ja toimintaa yhtenäistetään aluehallinnon virastorakenteita uudistettaessa.

Strategia-asiakirjassa on lisäksi kuvattu myös toimintaa koskevat arvot: asiakaslähtöisyys, asiantuntijuus ja yhteistyö.

1.3 Strategisten painopisteiden huomiointi ELY-keskuksen alueella

Pirkanmaan ELY-keskuksen ja ohjaavien tahojen välinen tulossopimus perustuu hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan sekä eri hallinnonalojen strategioihin ja ottaa huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman linjaukset. ELY-keskus toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa kumppaniverkoston kanssa toteuttaessaan strategisia painopisteitä: lisätessämme alueen elinvoimaa, toteuttaessamme kestäväää ja puhdasta siirtymää, edistäessämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta sekä turvatessamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta. ELY-keskus edistää myös muita valtionhallinnon yhteisiä teemoja: digitalisaatiota, tietojohtamista, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä syrjimättömyyttä. Olemme aktiivisesti mukana valtion aluehallinnon uudistushankkeessa ja sen toimeenpanossa ja varaudumme uusien virastojen käynnistymiseen vuoden 2026 alusta lähtien.

Pirkanmaan maakuntaohjelman (2022–2025) sisältämän älykkään erikoistumisen sisältökärjiksi on tunnistettu vastuullisesti uudistuva teollisuus ja hallittu kestävyysmurros, älykkäät ja kestävät yhdyskunnat, hyvinvoinnin teknologiat ja palvelut sekä kulttuuri ja digitaalinen elämystalous. Nämä kärjet ovat tunnistettavissa myös Pirkanmaan ELY-keskuksen tulossopimuksessa ja tulostavoitteissa. Ajassamme korostuvat yhtäältä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja toisaalta puolustusvalmiuden tarpeet ja Pirkanmaan vahva turvallisuuskluusteri on tässä noussut kansallisesti merkittäväksi. Maakuntaohjelmat laaditaan vuoden 2025 aikana ja näiden tausta-aineistoksi tuotettavia tilannekuvia hyödynnetään myös ALKE-keskusteluissa.

Väestökehitys Pirkanmaalla on ollut vahvaa: maakunta on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 35 000 hengellä. Väestö on pitkästi ja laajasti koulutettua, mikä tukee Pirkanmaan kykyä uudistua. Valmistavan teollisuuden ja palveluiden painoarvo on merkittävä. Vaikka Pirkanmaa on vanhastaan suurten yritysten maakunta, ovat pk-yrityskentän kasvu ja yrittäjyys vahvistuneet. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat edelleen korkealla tasolla. Myös luovat alat ovat Pirkanmaalla merkittävä toimiala. Pirkanmaalla on myös vahvoja alkutuotannon alueita, joilla edelleen uskotaan maaseutuelinkeinojen tulevaisuuteen.

Edistämme Pirkanmaan maakunnan elinvoimaa ja talouskasvua panostamalla työmarkkinoiden toimivuuden ja yritysten kilpailukykyyn parantamiseen sekä pk-yritysten viennin kasvattamiseen. ELY-keskus on tukemassa muiden toimijoiden kanssa maahan muuttavien kotoutumista. EU-rakennerrahoituksella tuetaan työllisyydenhoidon, osaamistason nousun ja yritysten kilpailukykyyn tavoitteita ja Maaseuturahaston toimilla panostetaan erityisesti maatilojen ja maaseudun yritysten investointiaktiivisuuden lisääntymiseen ja kilpailukykyyn parantamiseen.

Luomme turvallista ja viihtyisää elinympäristöä. Hyvä asuin- ja elinympäristö muodostuu toimivasta yhdyskuntarakenteesta, turvallisesta ja sujuvasta liikennejärjestelmästä sekä

monimuotoisesta ja puhtaasta luonnosta. ELY-keskus luo kestävästä yhdyskuntarakennetta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakunnan tavoitteiden mukaisesti ja osallistuu aktiivisesti kestävästä siirtymän edistämiseen ja luo edellytyksiä luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Alueen EU-rahoitusta ohjataan myös sosiaalista koheesiota parantaviin hankkeisiin.

Pirkanmaa on valtakunnallinen liikenteen keskus ja sisäisen sekä ulkoisen liikenteellisen saavutettavuuden ylläpito on maakunnalle keskeistä. Tiestön päivittäisellä hoidolla ja ylläpidolla varmistetaan kuljetusten turvallisuus ja toimintavarmuus – kuitenkin välttämättömiä parantamisinvestointeja unohtamatta. Toimiva tieliikenne ja liikenneympäristö ja tehokkaat joukkoliikenne- ja kuljetusratkaisut tarkoittavat vähemmän liikennekuolemia ja vähemmän päästöjä. Liikenneinfran korjausvelkaa tulisi kuroa kiinni tehokkaasti jo huoltovarmuudenkin näkökulmasta.

Pirkanmaan ELY-keskukseen on keskitetty useita valtakunnallisia tehtäviä, joten virastomme on keskeisessä roolissa myös valtakunnallisesti. Liikenteen lupapalvelujen sekä liikenteen ja ympäristöasioiden asiakaspalvelujen kehittämisessä painotetaan strategian mukaisesti digitalisaatiota ja sujuvia prosesseja sekä hyvää asiakaskokemusta. Samalla toteutetaan konkreettisesti strategian asiakaslähtöisyyden, asiantuntijuuden ja yhteistyön arvoja. Valtakunnallinen jätehuollon tuottajavastuuvälvonta tukee EU-tasoisien ympäristötavoitteiden saavuttamista sekä luonnonvarojen ja kriittisten materiaalien resurssitehokasta käyttöä. Pirkanmaan ELY-keskus selvittää ja puhdistaa valtakunnallisesti ns. isännättömiä pilaantuneita alueita ja vanhoja käytöstä poistettuja kaivosalueita riskiperusteisesti, kestävästi ja kustannustehokkaasti sekä toteuttaa koko toimialaa hyödyttäviä kehittämishankkeita. Pirkanmaan ELY-keskuksen ilmastoerikoistumisella vahvistetaan aluehallinnon ilmastovaikuttavuutta edistämällä erityisesti Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) toimeenpanoa. Toimimme aktiivisesti oman alueemme ja kansallisissa ilmastoyhteistyöverkostoissa, koordinoimme valtakunnallista ELY-ilmastoasiantuntijaverkostoa sekä tarjoamme asiantuntijatukea kaikille ELY-keskuksille.

Turvallisuustilanne on muuttunut voimakkaasti parin viimeisen vuoden aikana. Tiivistämme laaja-alaista yhteistyötä ohjaavien tahojen, Huoltovarmuuskeskuksen sekä muiden viranomaisten kanssa. Olemme aktiivisessa roolissa myös alueellisessa varautumistyössä ja valmistaudumme hoitamaan lakisäätteiset tehtävämme kaikissa turvallisuustilanteissa. Erityinen huomio varautumistyössämme kohdistuu yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimintojen ja alojen suuntaan: näitä ovat esim. tulvariskien hallinta, alueellinen tienpito, alkutuotanto ja ympäristöriskien hallintaan liittyvät tehtävät. Tämän lisäksi kehitämme valmiuksiamme hoitaa valmiuslaissa meille asetetut poikkeusolojen erityistehtävät. Siviliyhteiskunnan palveluiden toimivuus häiriötilanteissa tulee varmistaa myös hallinnon uudistushankkeissa ja huolehtia, että alueellisen varautumisen tehtävät ja niihin liittyvä toimivalta säilyy riittävän lähellä eli lähtökohtaisesti alueella. Näin pystymme parhaiten vastaamaan sekä operatiivisten tehtävien hoitamisen että viranomais- ja muuhun sidosryhmäyhteistyön vaateisiin.

Pirkanmaan ELY-keskuksessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Organisaatiota johdetaan aktiivisella viestinnällä ja avoimella henkilöstövuorovaikutuksella. Vaikka tuleva aluehallinnon uudistus sekä valtionalouden säästötoimet haastavatkin resurssijamme, huolehdimme myös muutosvaiheessa tehtävienne mahdollisimman häiriöttömästä hoidosta ja asiakaspalvelusta sekä keskustelemme uudistuksen valmistelusta alueen erilaisilla yhteistyöfoorumeilla.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

ELY-keskukset toteuttavat osaltaan seuraavia valtion talousarviossa 2025 pääluokkatasolla asetettuja vaikuttavuustavoitteita (suluissa ministeriö, jonka pääluokassa tavoite on asetettu):

- *Koulutus- ja osaamistaso nousee, koulutus vastaa työelämän tarpeisiin (OKM)*
- *TKI –toiminta parantaa elinkeinotoiminnan tuottavuutta, kasvua ja kansainvälisyyttä (OKM)*
- *Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat (OKM)*
- *Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu (TEM)*
  - *Viennin kotimainen arvonlisäbruttovienti*
  - *Investointien muutos vuoden takaisesta*
  - *T&k-menot/BKT*
- *Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee (TEM)*
  - *Työllisyysaste, 15–64-v.*
  - *Työttömyysaste, 15–74-v.*
  - *Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste (%)*
- *Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita (TEM)*
  - *Fossiilivapaan energian osuus kokonaiskulutuksesta*
- *Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa (YM)*
- *Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen (YM)*
- *Vihreä siirtymä on kasvun perusta (YM)*
- *Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään (YM)*
- *Digitalisaatio ja datatalous ovat luoneet kestäväää kasvua sekä vahvistaneet luottamusyhteiskuntaa (LVM)*
- *Tietopohjaiset liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin (LVM)*
- *Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä ovat parantaneet Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta (LVM)*
- *Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on rakentunut turvallisesti, tietopohjaisesti ja kestävästi (LVM)*
- *Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa (MMM)*
- *Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta (MMM)*
- *Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus sekä kilpailu- ja häiriönsietokyky paranevat (MMM)*
- *Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä sekä edistää hyvinvointia luonnosta ja luonnolle (MMM)*

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista osaltaan tukevat ELY-keskusten tulossopimuksen tulostavoitteet kootaan AVI ja ELY –strategian painopisteiden mukaisesti neljän ilmiölähtöisen ylätason tavoitteen alle. Nämä ylätason tavoitteet ovat seuraavat:

- Lisäämme elinvoimaa
- Toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää
- Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta
- Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Tulostavoitekokonaisuudet viedään soveltuvin osin AVI ja ELY –strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Henkilöstöä, digitalisaatiota ja muuta virastojen oman toiminnan kehittämistä koskeva tavoitteisto on pääasiassa koottu omiin kokonaisuuksiinsa lukuihin kolme ja neljä.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä keskenään sekä valtakunnallisten ja alueellisten kumppaniverkostojen kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestäväää kasvua, puhdasta siirtymää sekä varautumista ja kokonaisturvallisuutta. Toiminnot edistävät myös hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

ELY-keskukset ja KEHA-keskus edistävät yhteistyössä keskenään sekä tulosohjausta koordinoivan ministeriön kanssa yhteisen digitaalisuuden edistämisen päämäärän ja palvelulupauksen toteuttamista: ”Tuotetut digitaaliset palvelut ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia”.

ELY-keskukset ja KEHA-keskus edistävät yhteistyössä keskenään sekä tulosohjausta koordinoivan ministeriön kanssa tietojohdamisen tavoitteen toteutumista. ”Tietojohdamisen tavoitteena on tiedon järjestelmällinen hyödyntäminen valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa.”

ELY-keskukset toimeenpaneavat osaltaan Suomen kestävään kasvun ohjelmaa varmistaen ohjelman toimeenpanon tuloksellisuuden ja lainmukaisuuden RRF-toimeenpanon edellyttämillä tukiviranomaisen vastuilla, joista säädetään laissa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

3 Tulostavoitteet

Tässä luvussa esitellään ELY-keskuksen tulostavoitteet. Tulostavoitekokonaisuudet on soveltuvin osin viety AVI ja ELY –strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Tulostavoitteiden toteutumista seurataan puolivuositain liikennevalomallia hyödyntäen (kts. tarkemmin luku 5). Lisäksi tulossopimuksen liitteessä 1 (Täydentävät seurantamittarit) on mainittu ne mittarit, joiden kehitystä seurataan tulostavoitteiden toteutumisen seurannan yhteydessä. Hallitusohjelman mukaisesta aluehallintouudistuksesta johtuen ELY-keskukset eivät aseta tavoitetasoja vuodelle 2028.

Lisäämme elinvoimaa

Uudistuva, kasvava, monipuolistuva ja kansainvälistyvä elinkeinotoiminta

Alueen yritysten kasvua ja työllistämisen edellytyksiä on vahvistettu

Tavoite 2025 ELY-keskus tunnistaa oman alueensa luovan alan ja kulttuurin elinvoimatekijät ja liiketoiminta-alueet.

ELY-keskus aktivoi CreaDemo ja DigiDemo rahoituksen ja polutuksen EAKR-rahoitukseen. Tiedotamme alan toimijoita myös muista rahoitusmahdollisuuksista ja tuemme alan kehityshankkeita. Vahvistamme kulttuuritoimijoiden ja yrityselämän välistä yhteistyötä ja tuemme alan työllisyyttä ja kasvua. Tunnistamme alan kasvu- ja työllisyysmahdollisuudet alueella ja tuemme toimijoita ennakkointitiedon kokoamisessa.

Vahvistamme kestäväää kulttuurimatkailua maakunnan vahvuuksien pohjalta ja tuemme matkailu- ja kulttuurialan yritysten yhteistyön kehittymistä esimerkiksi rahoituksen, koulutuksen ja viestinnän avulla. Työssä huomioidaan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan tavoitteet. Huomioimme taiteen ja kulttuurin osallistavan käytön mahdollisuudet muun muassa kotouttamisessa ja työllisyyden edistämisessä.

Hallitusohjelman Kasvuyrittäjyyden ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä Team Finland –yrittäjien kanssa mm. #Mittelstand ja TKI-aktivoinneissa. TE-toimistosta siirtyvät 5 yritysasiantuntijaa vahvistavat rooliamme Team Finland –palvelupolun alkupäässä. Huomioidaan myös kaupungin ja TEM:n ekosysteemisopimus.

Pirkanmaalla on vahva alueellisten ja kansallisten yrityspalvelu- ja TKI-toimijoiden välinen yhteistyö. Sitä kehitetään jatkuvasti yritysten kasvun, uudistumisen, kansainvälistymisen ja alueen vetovoiman tukemiseksi. Team Finland -yhteistyössä tunnistetaan, aktivoidaan ja palvellaan kasvuhakuisia yrityksiä neuvonnan ja rahoituksen avulla. Yritysrahoituksen avulla tuetaan yritysten kansainvälistymis- ja tuotekehityshankkeita.

TKI-aktivoinnissa painopiste on #Mittelstand-yhteistyössä Business Finlandin ja Finnveran kanssa. Team Finland –palvelupolun mukaisesti meillä painopiste on pienissä kansainvälistymällä kasvua hakevissa yrityksissä. Tavoite on kotimaisessa omistuksessa olevien keskikokoisten yritysten määrän tuplaaminen vuoteen 2030 mennessä. Samalla valmistaudutaan siihen mahdollisuuteen, että Elinvoimakeskuksille olisi tulossa tk-rahoitusta vuodesta 2026 alkaen. Tämä mahdollinen rahoitus yhteensovitetaan muiden TF-toimijoiden rahoituspalvelujen kanssa.

Olemme aktiivisesti mukana liiketoimintaekosysteemien luomisessa sekä Pirkanmaan että koko Suomen osaamiskärkien näkökulmasta (Ekosysteemisopimus ja Inno-kaupungit)

ELY-keskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin uusien yritysten syntymistä ja kehittymistä sekä maaseudun työllisyyden lisääntymistä neuvonnalla, yritysten käynnistys- ja kehittämistuilla ja investointituilla. Tukea kohdennetaan kasvuhakuisille ja toimintaansa uudistaville yrityksille erityisesti harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Maatilayrityksille on tarjolla maatalojen investointituki ja tilanpidon aloittajille nuorten viljelijöiden aloitustuki. Luovien alojen kehittymistä mahdollistetaan Leader-rahoituksella, joka edistää ja säilyttää paikallisen tason kulttuuria.

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus tunnistaa oman alueensa luovan alan ja kulttuurin elinvoimatekijät ja liiketoiminta-alueet ja vahvistaa entisestään yhteistyötä alan toimijoiden kanssa huomioiden Elinvoimakeskusten lopulliset tehtävät ja toiminta-alueet. Tehostamme eri rahoitusinstrumenttien käyttöä osana alan kehittämistoimia ja vahvistamme edelleen yhteistyötä Team Finland –yrittäjien kanssa.

TKI-aktiivoinnissa painopiste on #Mittelstand-yhteistyössä Business Finlandin ja Finnveran kanssa. Team Finland –palvelupolun mukaisesti meillä painopiste on pienissä kansainvälistymällä kasvua hakevissa yrityksissä. Tavoite on kotimaisessa omistuksessa olevien keskikokoisten yritysten määrän tuplaaminen vuoteen 2030 mennessä. Samalla valmistaudutaan siihen mahdollisuuteen, että Elinvoimakeskus tulossa tk-rahoitusta vuodesta 2026 alkaen. Tämä mahdollinen rahoitus yhteensovitetaan muiden TF-toimijoiden rahoituspalvelujen kanssa.

Vahvistamme kestäväää kulttuurimatkailua maakunnan vahvuuksien pohjalta ja tuemme matkailu- ja kulttuurialan yritysten yhteistyön kehittämistä esimerkiksi rahoituksen, koulutuksen ja viestinnän avulla. Työssä huomioidaan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan tavoitteet. Huomioimme taiteen ja kulttuurin osallistavan käytön mahdollisuudet muun muassa kotouttamisessa ja työllisyyden edistämisessä.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston tavoitteita osana alueen yritysten syntymistä, kasvua ja työllistämisen edellytysten vahvistamista.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus tunnistaa oman alueensa luovan alan ja kulttuurin elinvoimatekijät ja liiketoiminta-alueet, ja vahvistaa entisestään yhteistyötä alan toimijoiden kanssa huomioiden Elinvoimakeskusten lopulliset tehtävät ja toiminta-alueet. Tehostamme eri rahoitusinstrumenttien käyttöä osana alan kehittämistoimia ja vahvistamme edelleen yhteistyötä Team Finland –yrittäjien kanssa.

Vahvistamme kestäväää kulttuurimatkailua maakunnan vahvuuksien pohjalta ja tuemme matkailu- ja kulttuurialan yritysten yhteistyön kehittämistä esimerkiksi rahoituksen, koulutuksen ja viestinnän avulla. Työssä huomioidaan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan tavoitteet. Huomioimme taiteen ja kulttuurin osallistavan käytön mahdollisuudet muun muassa kotouttamisessa ja työllisyyden edistämisessä.

TKI-aktiivoinnissa painopiste on #Mittelstand-yhteistyössä Business Finlandin ja Finnveran kanssa. Team Finland –palvelupolun mukaisesti meillä painopiste on pienissä kansainvälistymällä kasvua hakevissa yrityksissä. Tavoite on kotimaisessa omistuksessa olevien keskikokoisten yritysten määrän tuplaaminen vuoteen 2030 mennessä. Mahdollinen muu elinvoimakeskus rahoitus yhteensovitetaan muiden TF-toimijoiden rahoituspalvelujen kanssa.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston tavoitteita osana alueen yritysten syntymistä, kasvua ja työllistämisen edellytysten vahvistamista.

ELY-keskusten yritysrahoitusta (yrityksen kehittämisavustus ja maaseudun yritysrahoitus) saaneiden yritysten liikevaihto kasvaa

Mittayksikkö	liikevaihtokerroin	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
			≥ 12	≥ 12	≥ 12	

Maaseutu- ja biotalousyritykset ovat kehittäneet toimintaansa CAP –suunnitelman toimenpiteitä hyödyntäen

Mittayksikkö	kpl	Tot 2023	Tot 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
			11	≥ 43	≥ 43	≥ 44	

Kansainvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä

Tavoite 2025 Osana aiempaa vahvempia yrityspalveluita tiedotamme ja annamme neuvontaa yrityksille kansainvälisen rekrytoinnin palveluista ja mahdollisuuksista. Yrityskäyntien yhteydessä esiin nouseviin KV rekrytointia ja monimuotoisuutta koskeviin yrityksen tarpeisiin vastataan antamalla tukea ja neuvontaa yrityskohtaisesti, minkä lisäksi neuvontaa annetaan erilaisissa yrityksille suunnatuissa alueellisissa verkostoissa ja tilaisuuksissa sekä eri viestintäkanavia hyödyntäen. Tuotamme tietoa alueen työ- että koulutusperusteisen maahanmuuton tilanteesta alueen toimijoiden käyttöön. Maahanmuuttoasiain toimikunta toimii alueellisen yhteistyön pääfoorumina. Teemme alueellisen työluopalinjauksen kaksi kertaa vuodessa kuulemalla laajasti alueen toimijoita.

Tavoite 2026 Tiedotamme ja annamme neuvontaa yrityksille kansainvälisen rekrytoinnin palveluista ja mahdollisuuksista. Tuotamme tietoa alueen työ- että koulutusperusteisen maahanmuuton tilanteesta alueen toimijoiden käyttöön. Maahanmuuttoasiain toimikunta toimii alueellisen yhteistyön pääfoorumina. Teemme alueellisen työluopalinjauksen kaksi kertaa vuodessa kuulemalla laajasti alueen toimijoita.

Tavoite 2027 Tiedotamme ja annamme neuvontaa yrityksille kansainvälisen rekrytoinnin palveluista ja mahdollisuuksista. Tuotamme tietoa alueen työ- että koulutusperusteisen maahanmuuton tilanteesta alueen toimijoiden käyttöön. Maahanmuuttoasiain toimikunta toimii alueellisen yhteistyön pääfoorumina. Teemme alueellisen työluupalinjauksen kaksi kertaa vuodessa kuulemalla laajasti alueen toimijoita.

Verkosto- ja kumppanuusyhteistyö on alueellisesti ja valtakunnallisesti vaikuttavaa

Tavoite 2025 Pirkanmaan ELY-keskus vahvistaa rooliaan alueellisena ja valtakunnallisena verkostotoimijana. Tunnistamme alueen toimijat ja uudet roolit muuttuvassa toimintaympäristössä. Sovimme työllisyysalueiden kanssa yhteistyö- ja seurantakeskustelujen prosessista, ja siihen kiinteästi liittyvästä alueellisesta verkostoyhteistyöstä, mikä kytkeytyy lakisääteisten seurantatehtävien lisäksi ennakointiin, jatkuvaan oppimiseen, ELO-toimintaan sekä kotoutumisen edistämiseen. Selkeytämme tämän myötä verkostojen koordinoitirakennetta ja työnjakoa, vähennämme päällekkäisyyksiä ja parannamme näin resurssien käyttöä. Verkostotyölle asetetaan tavoitteet ja mittarit ja seuraamme niiden toteutumista ja verkostoyhteistyön vaikuttavuutta. Vahvistamme toimijoiden ja verkostojen välistä yhteistyötä ja jaamme parhaita käytäntöjä alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Ohjelmallisessa aluekehittämisessä käytännössä kaikki toiminta tapahtuu yhteistyönä. Vuonna 2025 ELY-keskus osallistuu mm. maakuntaohjelman työstämiseen ja alueen yhteisten tavoitteiden määrittämiseen.

Teemme vahvaa Team Finland -yhteistyötä ja toteutamme jossain vaiheessa hyväksytyt TF-strategian mukaista toimintaa.

ELY-keskus edistää CAP-suunnitelman tavoitteita vahvassa yhteistyössä paikallisten Leader-ryhmien ja maaseutuhallinnon YT-alueiden kanssa. ELY-keskus käsittelee Leader-ryhmien kautta tulevat hanke- ja yritystukihakemukset. YT-alueet käsittelevät hakemukset yleisistä viljelijäituista, joiden edellytysten täyttymistä ELY-keskus valvoo.

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus jatkaa vahvaa verkosto- ja kumppanuusyhteistyötä huomioiden Elinvoimakeskusten lopulliset tehtävät ja toiminta-alueet. Arvioimme verkostotyölle asetettujen tavoitteiden ja mittareiden toteutumista. Kehitämme uusia yhteistyömuotoja ja innovaatioita ja löydämme ratkaisuja ja uusia toimintatapoja muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

Teemme vahvaa Team Finland -yhteistyötä ja toteutamme jossain vaiheessa hyväksytyt TF-strategian mukaista toimintaa.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman tavoitteita vahvassa yhteistyössä paikallisten Leader-ryhmien ja maaseutuhallinnon YT-alueiden kanssa. Elinvoimakeskus käsittelee Leader-ryhmien kautta tulevat hanke- ja yritystukihakemukset. YT-alueet käsittelevät hakemukset yleisistä viljelijäituista, joiden edellytysten täyttymistä Elinvoimakeskus valvoo.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskuksen rooli alueen verkostotoimijana on vakiintunut. Verkosto- ja kumppanuusyhteistyö on systemaattista ja vaikuttavaa.

Teemme vahvaa Team Finland -yhteistyötä ja toteutamme jossain vaiheessa hyväksytyt TF-strategian mukaista toimintaa.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman tavoitteita vahvassa yhteistyössä paikallisten Leader-ryhmien ja maaseutuhallinnon YT-alueiden kanssa. Elinvoimakeskus käsittelee Leader-ryhmien kautta tulevat hanke- ja yritystukihakemukset. YT-alueet käsittelevät hakemukset yleisistä viljelijäituista, joiden edellytysten täyttymistä Elinvoimakeskus valvoo.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseudut, saaristot, kaupungit)

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseutualueet)

Tavoite 2025 Maaseutualueiden yritysraakenteen kehittämistä ja monipuolistumista sekä yritysten kilpailukykyyn parantamista edistetään CAP-suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä.

Tavoitteen saavuttamista tuetaan myös alueen neljään kuntaan kohdistetulla JTF-rahoituksella, jonka kehittämis- ja investointituet turvaavat ns. oikeudenmukaisen siirtymän I. turve-exitin toteuttamista paikallistasolla vahvistamalla muuta yritystoimintaa ja näiden työllistävyyttä sekä tuottavuuden myönteistä kehitystä. Yritysten rahoitukselle, ml. investointien tuki, on ollut alueella vahvaa kysyntää.

Tavoite 2026 Maaseutualueiden yritysraakenteen kehittämistä ja monipuolistumista sekä yritysten kilpailukykyyn parantamista edistetään CAP-suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä.

Pirkanmaalla maakunnan liiton koko JTF-rahoitusosuus päätettiin vuoden 2024 aikana keskittää myönnettäväksi ELY-keskuksen suorina yritystukina. Näin ollen JTF-rahoituksen päättyessä odotusarvoisesti myös JTF-kauden alussa yritysrahoitukselle asetetut indikaat-toritavoitteet ylittyvät vastaavasti ja JTF-kuntien elinkeinorakenne on vahvistunut rahoituksen tuella. Alueen liikenneyhteyksien toimivuus on oleellinen osa yritysten perustoimin-taympäristöä ja tähän tulisi osoittaa riittävät resurssit.

Tavoite 2027 EU-rahoituksen saumakohdassa 2027–2028 kuluvan ohjelmakauden rahoitus on mahdollistanut osaamistason vahvistumista ja uutta liiketoimintaa ja näin myötävaikuttanut maaseutualueiden elinkeinorakenteen monipuolistumiseen.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (kaupunkialueet)

Tavoite 2025 Elinkeinostruktuurin monipuolisuus on säilynyt kasvu- ja tuottavuustavoitteiden ohella Pirkanmaan kärkiprioriteettina vuosia. Vuonna 2025 se näkyy tavoitteena mm. maakuntaohjelman uudistamisessa (ohjaa useita alueen kehittämisrahoituksen kohdennuksia ja -toimintaa), älykkään erikoistumisen strategiassa, Tampereen seudun elinkeinostrategian 2030 uudistamisessa, vuotuisen Pirkanmaan talouskatsauksen painotuksissa, start-up-toiminnassa (ml. alueen Start-up-allianssi), Platform6-toiminnassa, työllisyydenhoidon ja osaamisen tavoitteistoissa, ekosysteemisopimuksessa sekä mm., innokaupunkityössä. Myös politiikka on tavoitteessa vahvasti mukana (esim. Tampereen pormestariohjelma, seutustrategia).

Yritysten tuotekehitystä ja uusien teknologioiden käyttöönoton ja osaamistason nousun mahdollistamaa tuottavuuden nousua tuetaan alueen yritysten kehittämisavustuksin sekä maakunnan liiton ja ELY-keskuksen EU-rahoituksen yhteisillä kohdennuksilla. Alueen teollisuuden rakenne on teknologiapainotteinen (v. 2023 54 %, toimipaikkoja 969 kpl), palveluissa puolestaan liike-elämän palvelut suurimpana (46 %, toimipaikkoja 9 192 kpl). Alueen start-up-toimialojen top-5 ovat puolestaan ohjelmisto- ja yrityspalvelut (nopeimmin skaalaava toimiala), pelit, vihreä siirtymä, terveys sekä tieteelliset ja tekniset innovaatiot. Start-upien niukan enemmistön, 51 %, fokuksessa on B2B. Ajassamme korostuu puolustus- ja turvallisuusklusterin merkitys - tämä on Pirkanmaalla erityisen vahva sekä kansallisesti merkittävä ja sen kehittämiseen panostetaan. Pirkanmaan ELY-keskus osallistuu aktiivisesti alueen ohjelmien ja strategioiden työstämiseen sekä toimeenpanoon. Yritysten kehittämistukien, joiden tason tulisi olla alueen kysyntään nähden vähintään kaksinkertainen, painopiste on jo pitkään ollut uudistava – pk-yritysten innovatiivisuutta, kilpailukykyä, elinkeinorakenteen monipuolisuutta sekä kansainvälistymistä tukeva. Tätä työtä jatkamme.

Tavoite 2026 Elinvoimakeskusten aloittaessa toimintansa näiden työkalut ja rooli tukevat alueen yrityskehityksen, työllisyyden, osaamistason nousun, liikenteellisen saavutettavuuden ja hyvän toimintaympäristön tavoitteita, ml. alueen elinkeinorakenteen monipuolistuminen. Nämä mahdollistavat rakentavan roolin alueen yhteistyöverkostoissa, joilla tuemme mm. yritysstruktuurin monipuolisuutta ja toimialakohtaisten shokkien kestävyyttä. Uusi maakuntaohjelma kytkee EU-ohjelmakaudet sisällöllisesti yritysten toimintaympäristön tukemiseen. Kansalliset toimenpiteet, panostukset ja linjaukset tukevat alueiden kehittämistyötä ml. yritysten tki-verovähennykset, tki-rahoituksen tason nosto, koulutus- ja tutkimusympäristön tukeminen, työllisyydenhoidon kansalliset tavoitelinjaukset ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta, perustutkimukseen ja eri koulutustasoihin panostaminen, kansainvälistymisen tuki, toimiva ja sosiaalisia ongelmia ennaltaehkäisevä sote, eri alojen kv-osaajia ja opiskelijoita koskevat tarkoituksenmukaiset oleskelu- ja työlupakäytännöt sekä mm. energiapolitiikan ennakoitavuus. Näistä muodostuu yritysten hyvä ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, jota tuemme resurssillamme.

Tavoite 2027 EU:n kasvu- ja koheesiopolitiikka on ohjelmakausien saumavaiheessaan ja siirtymä vanhasta kaudesta uuteen sujuu, ml. toimintajärjestelmät. Elinvoimakeskukset jatkavat ELY-keskusten alueellisen läsnäolon ja kehittämisen tehtäväänsä vastaten organisaationimensä asettamaan haasteeseen. Elinvoimakeskuksilla on selkeä ja vahva roolinsa alueen toimijakentässä ja hyvät työkalut alue- ja kaupunkikehityksen tukemisessa. AURA-rahoitus on alueiden kohdennettavissa oleva monipuolinen ja joustava kehittämisinstrumentti myös elinkeinorakenteen monipuolisuuden tukemiseen ja välittävät toimitukset on riittävästi resursoitu toteuttaakseen sujuvasti tehtäväänsä.

TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa

ELY-keskusten liidit muille toimijoille

Mittayksikkö	kpl	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
Tot 2023		≥ 50	≥ 50	≥ 50	

Kasvu CRM:ään kirjatut kv.neuvonnat

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 100	≥ 100	≥ 100	

Kasvavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset kaikilla alueilla

TKI-toimintaan liittyvä yritysten, korkeakoulujen ja muiden innovaatiotoimijoiden välinen yhteistyö on vahvistunut

Tavoite 2025	TKI-aktiivoinnissa painopiste on #Mittelstand-yhteistyössä Business Finlandin ja Finnveran kanssa. Team Finland –palvelupolun mukaisesti meillä painopiste on pienissä kansainvälistymällä kasvua hakevissa yrityksissä. Tavoite on kotimaisessa omistuksessa olevien keskikokoisten yritysten määrän tuplaaminen vuoteen 2030 mennessä. Pirkanmaan ELY-keskus sijoittaa 5 TE-palveluista siirtyvää yritysasiantuntijaa suoraan yritysrajapintaan #Mittelstand –aktiivoinnin toimialojen mukaisesti. Näille henkilöille tulee kullekin 150 yrityksen asiakasvastaavuudet. Tällä otetaan myös ennakkoa siihen, kun Business Finlandilla on yhteensä noin 1000 asiakkaalla asiakasvastaavat. Pitkässä kasvuprosessissa pyritään turvaamaan palvelut potentiaalisille kasvaville yrityksille. Tämä on myös vuosien –26 ja –27 tavoite. TK-rahoituksen aktivointi pienille yrityksille kestää pidempään kuin suuremmille yrityksille.
Tavoite 2026	Valmistaudutaan siihen mahdollisuuteen, että Elinvoimakeskuksille olisi tulossa tk-rahoitusta vuodesta 2026 alkaen. Tämä mahdollinen rahoitus yhteensovitetaan muiden TF-toimijoiden rahoituspalvelujen kanssa. Elinvoimakeskuksen yrityspalvelujen tärkeimmät kumppani ovat TF-ydintoimijat, joiden kanssa sovitetaan yhteen kansallisia palveluja. Alueverkoston rooli on edelleen merkittävä ja sitäkin vahvistetaan mm. ESR-rahoituksen osuvuuden parantamiseksi esim. enemmän yrityslähtöisiä hankkeita ja niiden sovittamista muiden rahoituspalvelujen kanssa.
Tavoite 2027	Jatketaan edellisten vuosien työtä ja valmistellaan uuden ohjelmakauden alkua.

T&K-toimiin aktivoitujen ja ohjattujen yritysten määrä on kasvanut

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 50	≥ 55	≥ 60	

Nouseva sekä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia edistävä väestön koulutus- ja osaamistaso

Alueella ylläpidetään kokonaiskuvaa alueen työvoima- ja osaamistarpeista sekä jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen, ml. Ohjaamojen, palveluista sekä niiden toimivuudesta verkostoyhteistyössä alueellisesti ja valtakunnallisesti

Tavoite 2025	ELY-keskus toimii aktiivisena yhteistyökumppanina paikallisten yritysten, oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa ja varmistaa, että työvoiman osaaminen vastaa alueellisia tarpeita. Tuotamme yhteistyökumppaneillemme säännöllisesti työllisyyskatsauksen ja tietoa alueellisista kehitysnäkymistä. Vastaamme Työvoimabarometrin tiedon keruusta ja raportoinnista ja osallistamme tiedonkeruuseen laajasti alueen toimijoita. Kehitämme yhteistyössä verkostotoimijoiden kanssa erilaisille kohderyhmille suunnattuja palveluita ja niiden saatavuutta vahvistaen näin sujuvia siirtymiä, nuorten syrjäytymisen ehkäisemistä ja työurien pidentämistä.
Tavoite 2026	Elinvoimakeskus on tärkeä alueellinen yhteistyökumppani huomioiden Elinvoimakeskusten lopulliset tehtävät ja toiminta-alueet. Tehostamme tiedon keruuta ja analysointia. Kehitämme uudenlaisia tiedonjakamisen ja yhteiskehittämisen malleja alueen tarpeisiin.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskuksella on merkittävä rooli alueellisessa ekosysteemissä ja valtakunnallisena yhteistyökumppanina. Tiedolla vaikuttaminen on keskeinen osa Elinvoimakeskuksen tehtäviä.

Saavutettavat ja hyvin saatavilla olevat palvelut

ELY-keskukset ovat edistäneet parempien tietoliikenneyhteyksien saatavuutta

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 4	≥ 3	≥ 3	

Kuntien työvoimapalveluita hyvin tukeva valtion aluehallinto

Alueelliset yhteistyö- ja seurantakeskustelut tukevat työllisyysalueiden toimintaa sujuvassa yhteistyössä

Tavoite 2025	Toimintamallin toimivuutta on testattu vuoden 2025 aluekeskustelujen järjestämisessä. Varsinaisen yhteistyö- ja seurantakeskustelun ympärille on rakennettu jatkuvaa yhteistyö- ja seurantaprosessia yhteistyössä työllisyysalueiden kanssa. Prosessin jatkokehittämistarpeet on tunnistettu.				
Tavoite 2026	-				
Tavoite 2027	-				
Tavoite 2028	-				

Kokonaiskestävä, kilpailukykyinen ja häiriöitä sietävä ruokajärjestelmä

Maatilat hyödyntävät CAP-työkaluja toimintansa uudistamiseksi

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 5,3	≥ 6,1	≥ 6,6	

Kestävää kasvua ja saavutettavuutta tukeva liikennejärjestelmä

Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Alemman tieverkon käytettävyys turvataan ja kuntoa on parannettu yksittäisillä kriittisimmillä osuuksilla

Tavoite 2025	Tunnetta asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. ELY-keskuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.
Tavoite 2026	Tunnetta asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. Elinvoimakatuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.
Tavoite 2027	Tunnetta asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. Elinvoimakatuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon kesäkaudella on kasvanut

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Tot 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		2,9	≥ 3	≥ 3	≥ 3	

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella on kasvanut

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Tot 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		2,9	≥ 2,9	≥ 3	≥ 3	

Toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää

Talouden rakennemuutosta ja kasvua sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä tukeva puhdas siirtymä

Yritystoiminnan tukeminen puhtaaseen siirtymään: puhtaan siirtymän investointien määrä on kasvanut

Tavoite 2025	Puhtaan siirtymän kansallisen ja kansainvälisen rahoituksen edistäminen, hankkeiden tukeminen ja viestintä. Merkittäviin ympäristövaikutuksiin keskittyvät puhtaan siirtymän YVA-prosessit ovat sujuvia ja yhdenmukaisia. ELY-keskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin tukemalla yritysten energiainvestointeja uusiutuvaan energiaan ja biopolttoaineita tuottavien ja myyvien laitosten perustamiseen ja laajentamiseen. Maatilojen energiainvestointeja rahoitetaan omavaraisen energiatuotannon lisäämiseksi. EAKR-yritystuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti puhtaan siirtymän teemat.
Tavoite 2026	Puhtaan siirtymän kansallisen ja kansainvälisen rahoituksen edistäminen, hankkeiden tukeminen ja viestintä. Merkittäviin ympäristövaikutuksiin keskittyvät puhtaan siirtymän YVA-prosessit ovat sujuvia ja yhdenmukaisia. Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin tukemalla yritysten energiainvestointeja uusiutuvaan energiaan ja biopolttoaineita tuottavien ja myyvien laitosten perustamiseen ja laajentamiseen. Maatilojen energiainvestointeja rahoitetaan omavaraisen energiatuotannon lisäämiseksi. EAKR-yritystuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti puhtaan siirtymän teemat.
Tavoite 2027	Puhtaan siirtymän kansallisen ja kansainvälisen rahoituksen edistäminen, hankkeiden tukeminen ja viestintä. Merkittäviin ympäristövaikutuksiin keskittyvät puhtaan siirtymän YVA-prosessit ovat sujuvia ja yhdenmukaisia. Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin tukemalla yritysten energiainvestointeja uusiutuvaan energiaan ja biopolttoaineita tuottavien ja myyvien laitosten perustamiseen ja laajentamiseen. Maatilojen energiainvestointeja rahoitetaan omavaraisen energiatuotannon lisäämiseksi. EAKR-yritystuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti puhtaan siirtymän teemat.

Puhtaan siirtymän edistymistä seurataan puhtaan energian YVA-prosessien määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 8	≥ 6	≥ 6	

Puhtaan siirtymän hankkeita on edistetty ennakkollisuuden ja viranomaisyhteistyön kautta

Tavoite 2025	Ennakoitavuus, läpinäkyvyys, riittävät resurssit ja asiantuntemus johtavat osaltaan prosessien sujuvuuteen. Viranomaisprosesseissa huomioidaan myös ilmastovaikutukset ja luonnon monimuotoisuus.
Tavoite 2026	Ennakoitavuus, läpinäkyvyys, riittävät resurssit ja asiantuntemus johtavat osaltaan prosessien sujuvuuteen. Viranomaisprosesseissa huomioidaan myös ilmastovaikutukset ja luonnon monimuotoisuus.

Tavoite 2027 Ennakoitavuus, läpinäkyvyys, riittävät resurssit ja asiantuntemus johtavat osaltaan prosessien sujuvuuteen. Viranomaisprosesseissa huomioidaan myös ilmastovaikutukset ja luonnon monimuotoisuus.

Puhtaan siirtymän edistymistä seurataan ennakkoneuvotteluiden määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 6	≥ 4	≥ 4	

Hiilinegatiivisuutta ja luontokadon pysäyttämistä kohti eteneminen

Ilmastotyön vaikuttavuus alueella kasvaa

Tavoite 2025 Pirkanmaan ELY-keskus edistää hiilineutraaliuden saavuttamista ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Kasvihuonekaasupäästöt laskevat Suomen ilmastotavoitteiden mukaisesti. ELY-keskus edistää ilmastovaikutuksen systemaattista huomioon ottamista osana virkatyön prosesseja niin Pirkanmaalla kuin kansallisesti yhdenmukaisten toimintatapojen osalta. Yhdenmukaisia toimintatapoja edistetään erityisesti kaava- ja YVA-prosesseissa. Pirkanmaan ELY-keskus osallistuu aluehallinnon valtakunnallisen ilmastotyön koordinointiin. Ilmastoerikoistumisen myötä ilmastotyön vaikuttavuutta lisätään koko ELY-kentällä. ACE-LIFE-hanke edistyy hankesuunnitelman mukaisesti ja rahoituksen ilmastovaikuttavuus ja yhteistyö rahoitusinstrumenttien kanssa on lisääntynyt.

Öljy- tai maakaasulämmityksen vaihtavia pientalojen omistajia tuetaan fossiilittomaan lämmitysmuotoon siirtymisessä avustuksin. Kuukausittain käsitellään vähintään 450 avustushakemusta, kunnes avustushaku päätetään. Määrärahojen käyttöoikeuden päättyessä vuoden 2025 lopussa avustustoimina ajetaan alas hallitusti.

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman 2022–2027 toteutus etenee tärkeimpänä Kiikan tulvasuojeluhankkeen käytännön toteutus v. 2025–2026 yhteistyössä kaupungin kanssa sekä Iso-Kuloveden taustaselvitykset tulvakartan päivittämiseksi tulvakartan päivittämiseksi sekä tulvajarjoituksen toteutus. Valmistellaan selvitystä Kokemäenjoen vesistöalueen juokсутusrakenteiden toimivuudesta äärimmäisissä tulva- ja kuivuustilanteissa varautumisen parantamiseksi.

Tavoite 2026 Siirtymä elinvoimakeskuksiin on edennyt ja ilmastotehtävät jatkuvat. Sisä-Suomen elinvoimakeskus edistää hiilineutraaliuden saavuttamista ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Kasvihuonekaasupäästöt laskevat Suomen ilmastotavoitteiden mukaisesti. Elinvoimakeskus edistää ilmastovaikutuksen systemaattista huomioon ottamista osana virkatyön prosesseja niin toiminta-alueellaan kuin kansallisesti yhdenmukaisten toimintatapojen osalta. Sisä-Suomen elinvoimakeskus osallistuu aluehallinnon valtakunnallisen ilmastotyön koordinointiin. Ilmastoerikoistumisen myötä ilmastotyön vaikuttavuutta lisätään koko elinvoimakeskusten kentällä. ACE-LIFE-hanke edistyy hankesuunnitelman mukaisesti ja rahoituksen ilmastovaikuttavuus on lisääntynyt.

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman 2022–2027 toteutus etenee tärkeimpänä Kiikan tulvasuojeluhankkeen käytännön toteutus 2025–2026 sekä Iso-Kuloveden tulvakartan päivitys.

Tavoite 2027 Ilmastotehtävät jatkuvat elinvoimakeskuksissa. Sisä-Suomen elinvoimakeskus edistää hiilineutraaliuden saavuttamista ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Kasvihuonekaasupäästöt laskevat Suomen ilmastotavoitteiden mukaisesti. Elinvoimakeskus edistää ilmastovaikutuksen systemaattista huomioon ottamista osana virkatyön prosesseja niin Pirkanmaalla kuin kansallisesti yhdenmukaisten toimintatapojen osalta. Sisä-Suomen elinvoimakeskus osallistuu aluehallinnon valtakunnallisen ilmastotyön koordinointiin. Ilmastoerikoistumisen myötä ilmastotyön vaikuttavuutta lisätään koko elinvoimakeskus-kentällä. ACE-LIFE-hanke edistyy hankesuunnitelman mukaisesti ja rahoituksen ilmastovaikuttavuus on lisääntynyt.

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman 2022–2027 Pirkanmaan ELY-keskuksen vastuulla olevia toimenpiteitä toteutetaan sekä tuetaan muiden tahojen vastuulla olevien toimenpiteiden edistymistä.

ELY-keskukset vauhdittavat kiertotaloutta alueella

Tavoite 2025 Tuottajavastuuvalvonnan painopisteenä on jätelainsäädännön muutoksen sekä EU:n akkuasetuksen, kriittisten raaka-aineiden asetuksen ja muiden EU-säädösten toimeenpanon valmistelu, sähkö- ja elektroniikkajätteen ja etäkaupan valvontaa koskevat vaatimukset sekä tuottajavastuun sähköiset järjestelmät ja palvelut. Tuottajavastuuvalvonnan avulla varmistetaan loppukäyttäjille laadukkaan jätahuoltopalvelun olemassaolo riittävän kattavalla keräyspalveluverkostolla ja kerätyn jätteen korkeatasoisella käsittelyllä, jotta varmistetaan lainsäädännössä asetettujen velvoitteiden toteutuminen.

Panostetaan eurooppalaiseen sidosryhmäyhteistyöhön (erityisesti Pohjoismaiden viranomaisten verkoston vetäminen, EU-viranomaiset ja EU-kokoukset) ja selvitetään parhaita eurooppalaisia

käytänteitä. Ylläpidetään vahvaa sidosryhmäyhteistyötä kansallisten viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa ja toteutetaan tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmän tapaaminen. Jatketaan vapaamatkustajavalvontaa, jätteiden ohivirtojen valvontaa sekä etäkaupan valvontaa yhteistyössä muiden Euroopan maiden kanssa. Varmistetaan jätetiedon oikeellisuus ja digitaalisuus tuottajavastuun osalta jatkamalla tuottajarekisterin ja sähköisten palvelujen kehittämistä huomioiden erityisesti valvonnan tehostaminen, lainsäädännön edellyttämät muutokset ja avoimen ajantasaisen tiedon saatavuus. Kehitetään tuottajavastuun alaisten pakkausjätejakeiden valtakunnallisten tilastojen luotettavuutta ja hyödynnettävyyttä, tuottajavastuuvälön asiakashallintajärjestelmää sekä sähkö- ja elektroniikkajätteen kierrätyksen ja tiedonkeruun käytäntöjä. Ylläpidetään tuottajavastuun ennakoivalvontaa ja ajantasaista viestintää. Toteutetaan ja kehitetään EU:n ns. muoviomavararaportointia Suomen osalta huomioiden tuleva tarkistusprosessi sekä osallistutaan muoviomavaraan liittyviin Expert Group -kokouksiin.

Kiertotalouden edistämistyötä tehdään osana yksiköiden työtehtäviä ja toimintaa kehitetään resurssien puitteissa. Jatketaan eri vastuualueiden välisen kiertotaloustiimin säännöllisiä kokoontumisia.

Sidosryhmäyhteistyötä tehdään ELSEVA-työhön painottuen. Lisäksi osallistutaan resurssien puitteissa muihin yhteistyöryhmiin, erityisesti painotetaan kiertotalouden seurannan kehittämiseen.

Kiertotalousosaamista kehitetään yhteistyössä sidosryhmien ja muiden verkostojen kanssa sekä työtehtäviin kuuluvan neuvonnan, ohjauksen ja valvonnan kautta.

Pirkanmaan ELY-keskuksessa hyödynnetään CAP-suunnitelman toimeenpanossa Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa (2023–2027) annettuja käytännön esimerkkejä kiertotalous- ja ilmastotoimenpiteiden edistämiseksi.

EAKR-yritystuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti kiertotalouden teemat.

Tavoite 2026

Tuottajavastuuvälön avulla varmistetaan loppukäyttäjille laadukkaan jätehuoltopalvelun olemassaolo riittävän kattavalla keräyspalveluverkostolla ja kerätyn jätteen korkeatasoisella käsittelyllä, jotta varmistetaan lainsäädännössä asetettujen velvoitteiden toteutuminen. Panostetaan eurooppalaiseen sidosryhmäyhteistyöhön (erityisesti Pohjoismaiden viranomaisten verkoston vetäminen, EU-viranomaiset ja EU-kokoukset) ja selvitetään parhaita eurooppalaisia käytänteitä. Ylläpidetään vahvaa sidosryhmäyhteistyötä kansallisten viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa ja toteutetaan tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmän tapaaminen. Jatketaan vapaamatkustajavalvontaa, jätteiden ohivirtojen valvontaa sekä etäkaupan valvontaa yhteistyössä muiden Euroopan maiden kanssa. Toimeenpannaan kiertotalouslain, EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen ja SER-direktiivin muutosten edellyttämät muutokset. Valmistaudutaan tekstiilien sekä lääkkeiden ja kosmetiikkatuotteiden tuottajavastuun alkamiseen sekä ELV-asetuksen ja pakkausasetuksen sekä mahdollisen SER-direktiivin revision aiheuttamiin muutoksiin. Varmistetaan jätetiedon oikeellisuus ja digitaalisuus tuottajavastuun osalta jatkamalla tuottajarekisterin ja sähköisten palvelujen kehittämistä huomioiden erityisesti valvonnan tehostaminen, lainsäädännön edellyttämät muutokset ja avoimen ajantasaisen tiedon saatavuus. Ylläpidetään tuottajavastuun ennakoivalvontaa ja ajantasaista viestintää. Toteutetaan ja kehitetään EU:n ns. muoviomavararaportointia Suomen osalta sekä osallistutaan muoviomavaraan liittyviin Expert Group -kokouksiin.

Kiertotalouden edistämistyötä tehdään osana yksiköiden työtehtäviä ja toimintaa kehitetään resurssien puitteissa. Kiertotaloustiimin kokoonpano ja toimintasuunnitelma päivitetään uuden organisaatio (LVV) myötä ja toimintaa jatketaan säännöllisesti.

Aluehallintouudistuksen myötä valtakunnallisen jätesuunnitelman alueellinen toimeenpano ja seuranta tulee mahdollisesti muuttumaan jonkin verran. Sidosryhmäyhteistyötä jatketaan valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanoon ja seurantaan painottuen. Lisäksi osallistutaan resurssien puitteissa muihin yhteistyöryhmiin, erityisesti painotetaan kiertotalouden seurannan kehittämiseen.

Kiertotalousosaamista kehitetään yhteistyössä sidosryhmien ja muiden verkostojen kanssa sekä työtehtäviin kuuluvan neuvonnan, ohjauksen ja valvonnan kautta.

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta hyödynnetään CAP-suunnitelman toimeenpanossa Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa (2023–2027) annettuja käytännön esimerkkejä kiertotalous- ja ilmastotoimenpiteiden edistämiseksi.

EAKR-yritystuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti kiertotalouden teemat.

Tavoite 2027 Tuottajavastuuvalvonnan avulla varmistetaan loppukäyttäjille laadukkaan jätehuoltopalvelun olemassaolo riittävän kattavalla keräyspalveluverkostolla ja kerätyn jätteen korkeatasoisella käsittelyllä, jotta varmistetaan lainsäädännössä asetettujen velvoitteiden toteutuminen. Panostetaan eurooppalaiseen sidosryhmäyhteistyöhön (erityisesti Pohjoismaiden viranomaisten verkoston vetäminen, EU-viranomaiset ja EU-kokoukset) ja selvitetään parhaita eurooppalaisia käytänteitä. Ylläpidetään vahvaa sidosryhmäyhteistyötä kansallisten viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa ja toteutetaan tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmän tapaaminen. Jatketaan vapaamatkustajavalvontaa, jätteiden ohivirtojen valvontaa sekä etäkaupan valvontaa yhteistyössä muiden Euroopan maiden kanssa. Toimeenpannaan kiertotalouslain edellyttämät muutokset. Toimeenpannaan tekstiilien sekä lääkkeiden ja kosmetiikkatuotteiden tuottajavastuun alkamisen, ELV-asetuksen ja pakkausasetuksen edellyttämät muutokset. Valmistaudutaan mahdolliseen SER-direktiivin revision ja muiden EU-säädösten aiheuttamiin muutoksiin. Varmistetaan jätetiedon oikeellisuus ja digitaalisuus tuottajavastuun osalta jatkamalla tuottajarekisterin ja sähköisten palvelujen kehittämistä huomioiden erityisesti valvonnan tehostaminen, lainsäädännön edellyttämät muutokset ja avoimen ajantasaisen tiedon saatavuus. Ylläpidetään tuottajavastuun ennakkovalvontaa ja ajantasaista viestintää. Toteutetaan ja kehitetään EU:n ns. muoviomavaraportointia Suomen osalta sekä osallistutaan muoviomavaraan liittyviin Expert Group -kokouksiin.

Kiertotalouden edistämistyötä tehdään osana yksiköiden työtehtäviä ja toimintaa kehitetään resurssien puitteissa. Kiertotaloustiimin toimintaa jatketaan uudessa organisaatiossa tarkoituksen mukaisella tavalla.

Sidosryhmäyhteistyötä jatketaan valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanoon ja seurantaan painottuen. Nykyinen valtakunnallinen jätesuunnitelma ulottuu vuoteen 2027 asti ja vuoden 2027 aikana tullaan todennäköisesti keräämään tietoa toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja arvioimaan sekä suunnittelemaan niiden perusteella mahdollisia jatkotoimenpiteitä. Lisäksi osallistutaan resurssien puitteissa muihin yhteistyöryhmiin, erityisesti painotetaan kiertotalouden seurannan kehittämiseen. Kiertotalousosaamista kehitetään yhteistyössä sidosryhmien ja muiden verkostojen kanssa sekä työtehtäviin kuuluvan neuvonnan, ohjauksen ja valvonnan kautta.

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta hyödynnetään CAP-suunnitelman toimeenpanossa Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa (2023–2027) annettuja käytännön esimerkkejä kiertotalous- ja ilmastotoimenpiteiden edistämiseksi.

EAKR-yrittäjäsuissa huomioidaan erityistavoitteiden mukaisesti kiertotalouden teemat.

Luonnon monimuotoisuutta vaalitaan ja vahvistetaan

Mittayksikkö	ha				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 550	≥ 500	≥ 500	

Luontotyyppinä ja lajisuojelua on edistetty

Tavoite 2025 Edistetään Pirkanmaan luonnon monimuotoisuutta toteuttamalla METSO- ja Helmi-ohjelmia. Ohjataan toimijoita ottamaan hankkeissa ja suunnitelmissa huomioon suojelualueverkosto ja uhanalaiset luontotyytit ja lajit. Tunnistetaan hiilinielujen merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutoksen ja vieraslajien vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle.

Työllistävimpiä ja vaikuttavimpia toimia 2025:

- Luonnonsuojelualueiden toteutus 550 ha (tydyttävä taso 420 ha)
- Helmi-ohjelman hoito/kunnostuskohteet 26-34 kpl (perinnebiotoopit 15-20 kpl, lintuvedet 3 kpl, metsät 3-5 kpl, pienvedet 5-6 kpl)
- Hankkeiden ja suunnitelmien ohjaaminen lausunnoilla huomioimaan luonnon monimuotoisuus, tavoitetaso 100 %, hankkeiden määräarvio 100-150 kpl

Muita vaikuttavimpia toimia 2025:

- Erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun elinympäristöjen tilan parantamistoimet Life Revives -hankkeessa 3 kohdealueella ja niiden valuma-alueilla
- Priodiversity Life-hankkeen alla nykyisen Pirkanmaan LUMO-ohjelman ja sen toimenpidesuunnitelman päivittäminen sidosryhmätyössä; ensimmäisten monimuotoisuuskeskittymien valinta ja niiden toimenpidelistaukset
- Luonnonsuojelulain luontotyyppien rajauspäätökset 5 kpl
- Uhanalaisten lajien inventointihankkeet 7 kpl, hoitohankkeet 5 kpl, rajauspäätökset 1 kpl
- Ekologisen kompensaation käyttöönoton edistäminen; hankkeiden määrä 1-3 kpl

Työllistävimpiä ei-vaikuttavia toimia 2025:

• Metsänkäyttöilmoitusten käsittely 800-1200 kpl/v, ELYn vaikuttamisprosentti 15-20 %, uhanalaisia lajeja ja Natura 2000-alueita koskevat ilmoitukset vaikuttamisen kannalta merkittävimpiä

ELY-keskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin luonnon monimuotoisuuden vaalimista ja lisäämistä mautilojen ympäristökorvausten, luomusitoumusten, ympäristösopimusten ja kehittämishankkeiden avulla.

Tavoite 2026 Edistetään Pirkanmaan luonnon monimuotoisuutta toteuttamalla METSO- ja Helmi-ohjelmia. Ohjataan toimijoita ottamaan hankkeissa ja suunnitelmissa huomioon suojelualueverkosto ja uhanalaiset luontotyypit ja lajit. Tunnistetaan hiilinielujen merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutoksen ja vieraslajien vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin luonnon monimuotoisuuden vaalimista ja lisäämistä mautilojen ympäristökorvausten, luomusitoumusten, ympäristösopimusten ja kehittämishankkeiden avulla.

Tavoite 2027 Edistetään Pirkanmaan luonnon monimuotoisuutta toteuttamalla METSO- ja Helmi-ohjelmia. Ohjataan toimijoita ottamaan hankkeissa ja suunnitelmissa huomioon suojelualueverkosto ja uhanalaiset luontotyypit ja lajit. Tunnistetaan hiilinielujen merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutoksen ja vieraslajien vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin luonnon monimuotoisuuden vaalimista ja lisäämistä mautilojen ympäristökorvausten, luomusitoumusten, ympäristösopimusten ja kehittämishankkeiden avulla.

Haitallisten päästöjen väheneminen ja ilmatoriskien hallinta

Vesienhoidon ja merenhoidon toimenpideohjelmat ovat toteutuneet

Tavoite 2025 Toteutusaste 50–70 %. Edistetään toimenpideohjelman toteutumista mm. panostamalla erityisesti hajakuormituksen vähentämisen ohjaukseen, sidosryhmätyöhön sekä vesienhoitoverkoston toimintaan uusien hanketoimijoiden ja vaikuttavien hankkeiden aktivoimiseksi. Pohjavesissä painopisteenä on suojelusuunnitelmien laatimisen/päivittämisen ja niiden seurantaryhmien toiminnan edistäminen. Osallistutaan vastuualueen viranomaislausuntojen valmisteluun vesienhoidon muutetun lainsäädännön toimeenpanemiseksi. Määrärahojen puitteissa avustetaan vesistökunnostushankkeita. Tavoitellaan hankkeiden rahoituspohjan laajentumista.

Valtakunnallisena kehittämishankkeena jatketaan VESSU-hanketta yhteistyössä SYKEN kanssa.

Pintavesien ekologinen luokittelu sekä pohjavesien tilan arviointi on laadittu. Vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelu 4. kaudelle on aloitettu.

ELY-keskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin vesienhoitoa mautilojen ympäristökorvausten, luomusitoumusten, ympäristösopimusten, kehittämishankkeiden ja yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien avulla.

Tavoite 2026 Toteutusaste 50–70 %. Edistetään toimenpideohjelman toteutumista mm. panostamalla erityisesti hajakuormituksen vähentämisen ohjaukseen, sidosryhmätyöhön sekä vesienhoitoverkoston toimintaan uusien hanketoimijoiden ja vaikuttavien hankkeiden aktivoimiseksi. Pohjavesissä painopisteenä on suojelusuunnitelmien laatimisen/päivittämisen ja niiden seurantaryhmien toiminnan edistäminen. Osallistutaan vastuualueen viranomaislausuntojen valmisteluun vesienhoidon muutetun lainsäädännön toimeenpanemiseksi. Määrärahojen puitteissa avustetaan vesistökunnostushankkeita. Määrärahojen puitteissa avustetaan vesistökunnostushankkeita. Tavoitellaan hankkeiden rahoituspohjan laajentumista.

Valtakunnallisena kehittämishankkeena jatketaan VESSU-hanketta yhteistyössä SYKEN kanssa.

Osallistutaan mahdollisiin yhteistyöhankkeisiin kuten ACWA-LIFE.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin vesienhoitoa mautilojen ympäristökorvausten, luomusitoumusten, ympäristösopimusten, kehittämishankkeiden ja yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien avulla.

Tavoite 2027 Toteutusaste 70–100 %. Edistetään toimenpideohjelman toteutumista mm. panostamalla erityisesti hajakuormituksen vähentämisen ohjaukseen, sidosryhmätyöhön sekä vesienhoitoverkoston toimintaan uusien hanketoimijoiden ja vaikuttavien hankkeiden aktivoimiseksi. Pohjavesissä painopisteenä on suojelusuunnitelmien laatimisen/päivittämisen ja niiden seurantaryhmien toiminnan edistäminen. Osallistutaan vastuualueen viranomaislausuntojen valmisteluun vesienhoidon muutetun lainsäädännön toimeenpanemiseksi. Määrärahojen puitteissa avustetaan vesistökunnostushankkeita. Tavoitellaan

hankkeiden rahoituspohjan laajentumista.

Toimenpideohjelma 4. kaudelle on valmisteltu kuulemispalautteen pohjalta.

Elinvoimakeskus edistää CAP-suunnitelman ja maaseuturahaston keinoin vesienhoitoa maatilojen ympäristökorvausten, luomusituomusten, ympäristösopimusten, kehittämishankkeiden ja yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien avulla.

Pilaantuneista maa-alueista johtuvien riskien vähenemistä seurataan selvityskohteiden määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 40	≥ 40	≥ 40	

Pilaantuneista maa-alueista johtuvien riskien vähenemistä seurataan puhdistuskohteiden määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 10	≥ 10	≥ 10	

Ihmisten hyvinvointia, luontosuhdetta sekä sujuvaa ja turvallista arkea tukeva rakennettu ympäristö

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat ja yhdyskuntarakenne on kestävä

Tavoite 2025 Kuntien yleiskaavoitusta sekä muuta alueidenkäyttöä ja rakentamista edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 sekä vireillä olevan vaihemaakuntakaavan Energia ja elonkirjo pohjalta. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen on keskeistä niin ilmastonmuutoksen, kestävä liikunnan kuin palvelujen saavutettavuudenkin näkökulmasta.

Edistetään tehokkaita liikennejärjestelmiä; joukkoliikennettä ja kevyttä liikennettä erityisesti. Henkilöjuna liikenteen ja -asemien kehittämisen edistämiseen ja edellytyksiin kiinnitetään huomioita ja Tampereen kaupunkiseudulla erityisesti raitiotien edellytyksiin ja edistämiseen. Ympäristöhäiriöitä otetaan huomioon kaavalauseunoissa ja ehkäistään suunnitelmallisesti.

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden arvojen kaavallinen turvaaminen varmistetaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota rakennusten ja rakenteiden elinkaaren pidentämiseen ja synergiahyötyjen hakemiseen esim. kulttuuriympäristöjen turvaamisen kanssa. Erityistä huomioita lausunnoissa kiinnitetään luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen ja lisäämiseen sekä virkistysalueiden ja -verkostojen turvaamiseen ja kehittämiseen tiivistävässä yhdyskuntarakenteessa, erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen arvioita edellytetään systemaattisesti suunnitelman taso huomioiden alueidenkäytön edistämistyössä. Ilmastokysymykset nostetaan ennakkolisesti esille neuvotteluissa ja kehittämiskeskusteluissa ja niillä on vaikutusta lopputulokseen. KILVA-työkalun sekä muiden ilmastoarviointityökalujen käyttämistä vaikutusten arvioinnissa suositellaan. Pirkanmaan ELY-keskus ylläpitää KILVA-työkalua valtakunnallisesti kunnille avoimena työkaluna ja kehittää sitä edelleen.

Edistetään uusiutumiskykyisen energiahuollon huomioonottamista kaavahankkeissa. Osallistutaan MAL-työhön ja MAL-sopimuksen toteuttamista edistetään. Tavoitteena + 0,4 vuosittainen kasvu 20 as/ha seurantamittarissa

Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien lähestymis- ja toimintatapoihin. Ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviä kaavamääräyksiä on otettu käyttöön ja eri tilanteisiin soveltuvia ratkaisuja löydetty ja tietoa niistä välitetään kunnille.

Tavoite 2026 Kuntien yleiskaavoitusta sekä muuta alueidenkäyttöä ja rakentamista edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 sekä vaihemaakuntakaavan Energia ja elonkirjo pohjalta. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen on keskeistä niin ilmastonmuutoksen, kestävä liikunnan kuin palvelujen saavutettavuudenkin näkökulmasta.

Edistetään tehokkaita liikennejärjestelmiä; joukkoliikennettä ja kevyttä liikennettä erityisesti. Henkilöjuna liikenteen ja -asemien kehittämisen edistämiseen ja edellytyksiin kiinnitetään huomioita ja

Tampereen kaupunkiseudulla erityisesti raitiotien edellytyksiin ja edistämiseen. Ympäristöhäiriöitä otetaan huomioon kaavalauseunnoissa ja ehkäistään suunnitelmallisesti.

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden arvojen kaavallinen turvaaminen varmistetaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota rakennusten ja rakenteiden elinkaaren pidentämiseen ja synergiahyötyjen hakemiseen esim. kulttuuriympäristöjen turvaamisen kanssa. Erityistä huomiota lausunnoissa kiinnitetään luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen ja lisäämiseen sekä virkistysalueiden ja –verkostojen turvaamiseen ja kehittämiseen tiivistyvässä yhdyskuntarakenteessa, erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen arviointia edellytetään systemaattisesti suunnitelman taso huomioiden alueidenkäytön edistämistyössä. Ilmastokysymykset nostetaan ennakkolisesti esille neuvotteluissa ja kehittämiskeskusteluissa ja niillä on vaikutusta lopputulokseen. KILVA-työkalun sekä muiden ilmastoarviointityökalujen käyttämistä vaikutusten arvioinnissa suositellaan. Ylläpidetään KILVA-työkalua valtakunnallisesti kunnille avoimena työkaluna ja kehittää sitä edelleen.

Edistetään uusiutumiskykyisen energiahuollon huomioonottamista kaavahankkeissa. Osallistutaan MAL-työhön ja MAL-sopimuksen toteuttamista edistetään. Tavoitteena + 0,4 vuosittainen kasvu 20 as/ha seurantamittarissa

Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien lähestymis- ja toimintatapoihin. Ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviä kaavamääräyksiä on järjestelmällisesti käytössä ja eri tilanteisiin soveltuvia ratkaisuja löydetty ja tietoa niistä välitetään kunnille.

Tavoite 2027

Kuntien yleiskaavoitusta sekä muuta alueidenkäyttöä ja rakentamista edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 sekä vaihemaakuntakaavan Energia ja elonkirjo pohjalta. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen on keskeistä niin ilmastonmuutoksen, kestävästä liikkumisesta kuin palvelujen saavutettavuudenkin näkökulmasta.

Edistetään tehokkaita liikennejärjestelmiä; joukkoliikennettä ja kevyttä liikennettä erityisesti. Henkilöjunaliikenteen ja -asemien kehittämisen edistämiseen ja edellytyksiin kiinnitetään huomioita ja Tampereen kaupunkiseudulla erityisesti raitiotien edellytyksiin ja edistämiseen. Ympäristöhäiriöitä otetaan huomioon kaavalauseunnoissa ja ehkäistään suunnitelmallisesti.

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden arvojen kaavallinen turvaaminen varmistetaan. Lisäksi kiinnitetään huomiota rakennusten ja rakenteiden elinkaaren pidentämiseen ja synergiahyötyjen hakemiseen esim. kulttuuriympäristöjen turvaamisen kanssa. Erityistä huomiota lausunnoissa kiinnitetään luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen ja lisäämiseen sekä virkistysalueiden ja –verkostojen turvaamiseen ja kehittämiseen tiivistyvässä yhdyskuntarakenteessa, erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen arviointia edellytetään systemaattisesti suunnitelman taso huomioiden alueidenkäytön edistämistyössä. Ilmastokysymykset nostetaan ennakkolisesti esille neuvotteluissa ja kehittämiskeskusteluissa ja niillä on vaikutusta lopputulokseen. KILVA-työkalun sekä muiden ilmastoarviointityökalujen käyttämistä vaikutusten arvioinnissa suositellaan. Ylläpidetään KILVA-työkalua valtakunnallisesti kunnille avoimena työkaluna ja kehittää sitä edelleen.

Edistetään uusiutumiskykyisen energiahuollon huomioonottamista kaavahankkeissa. Osallistutaan MAL-työhön ja MAL-sopimuksen toteuttamista edistetään. Tavoitteena + 0,4 vuosittainen kasvu 20 as/ha seurantamittarissa

Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien lähestymis- ja toimintatapoihin. Ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviä kaavamääräyksiä on järjestelmällisesti käytössä ja eri tilanteisiin soveltuvia ratkaisuja löydetty ja tietoa niistä välitetään kunnille.

Kaavoitus edistää ilmastokestävyttä ja puhdasta siirtymää

Tavoite 2025

Puhtaan siirtymän kaavoitushankkeissa on erikseen määritellyt puhtaan siirtymän resurssit alueidenkäytössä, ennakkoneuvonta ja ohjaus edesauttavat kaavaprosessien sujuvoittamista. Puhdasta siirtymää alueidenkäytössä edistetään jakamalla tietoa ja hyviä esimerkkejä kunnille ja muille sidosryhmille mm. kehittämiskeskusteluissa sekä pitämällä yllä tilannekuvaa Pirkanmaan puhtaan siirtymän hankkeista ja kokonaisuudesta sekä tähän liittyvistä aluevarausten ja toimintojen yhteensovittamisen tarpeista. Pirkanmaan kuntien tarpeet puhtaan siirtymän edistämiseen on selvitetty. Edistetään ja aktiivisesti osallistutaan kehittämään ilmastokestäviä työkaluja ja ratkaisuja kaavoituksessa sekä kaavalauseunnoissa huomioimaan ilmastokestävyys. Alueidenkäytön työssä otetaan systemaattisesti huomioon viherrakenteen säilyttäminen ja elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäiseminen osana puhtaan siirtymän hankkeiden kaavoittamista. Tuulivoimakavaoja 12.

	Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien toimintatapoihin. Puhdas siirtymä on edennyt Pirkanmaalla ja kaavoissa huomioitu.
Tavoite 2026	Puhtaan siirtymän kaavoitushankkeissa on erikseen määritellyt puhtaan siirtymän resurssit alueidenkäytössä, ennakkoneuvonta ja ohjaus edesauttavat kaavaprosessien sujuvoittamista. Puhdasta siirtymää alueidenkäytössä edistetään jakamalla tietoa ja hyviä esimerkkejä kunnille ja muille sidosryhmille mm. kehittämiskeskusteluissa sekä pitämällä yllä tilannekuvaa Pirkanmaan puhtaan siirtymän hankkeista ja kokonaisuudesta sekä tähän liittyvistä aluevarausten ja toimintojen yhteensovittamisen tarpeista. Edistetään ja aktiivisesti osallistutaan kehittämään ilmastokestäviä työkaluja ja ratkaisuja kaavoituksessa sekä kaavalausunnoissa huomioimaan ilmastokestävyys. Alueidenkäytön työssä otetaan systemaattisesti huomioon viherrakenteen säilyttäminen ja elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäiseminen osana puhtaan siirtymän hankkeiden kaavoittamista. Tuulivoima-kaavoja 8.
	Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien toimintatapoihin. Puhdas siirtymä on edennyt Pirkanmaalla ja kaavoissa huomioitu.
Tavoite 2027	Puhtaan siirtymän kaavoitushankkeissa on erikseen määritellyt puhtaan siirtymän resurssit alueidenkäytössä, ennakkoneuvonta ja ohjaus edesauttavat kaavaprosessien sujuvoittamista. Puhdasta siirtymää alueidenkäytössä edistetään jakamalla tietoa ja hyviä esimerkkejä kunnille ja muille sidosryhmille mm. kehittämiskeskusteluissa sekä pitämällä yllä tilannekuvaa Pirkanmaan puhtaan siirtymän hankkeista ja kokonaisuudesta sekä tähän liittyvistä aluevarausten ja toimintojen yhteensovittamisen tarpeista. Edistetään ja aktiivisesti osallistutaan kehittämään ilmastokestäviä työkaluja ja ratkaisuja kaavoituksessa sekä kaavalausunnoissa huomioimaan ilmastokestävyys. Alueidenkäytön työssä otetaan systemaattisesti huomioon viherrakenteen säilyttäminen ja elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäiseminen osana puhtaan siirtymän hankkeiden kaavoittamista. Tuulivoima-kaavoja 6.
	Systemaattisella työllä on ollut vaikutusta kaavojen toteutumiseen sekä kuntien toimintatapoihin. Puhdas siirtymä on edennyt Pirkanmaalla ja kaavoissa huomioitu.

Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta

Valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista

Turvaamme kriittisten toimintojen jatkuvuuden vastuualueilla normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa huoltovarmuus huomioiden

Tavoite 2025	Toimintakyvyn varmistamisen ja jatkuvuuden hallinnan prosessit, ml. poikkisektoraalinen yhteistyö, on päivitetty toimiviksi myös aluehallintouudistuksen jälkeisessä ajassa. Eri vastuualueiden toiminnot on yhteensovitettu.
Tavoite 2026	Valmiuslain uudistamisen yhteydessä arvioidaan vaikutukset ELY-keskusten (/elinvoimakeskusten) toimintoihin ja sitä kautta virastojen valmiussuunnitelmiin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan osalta.
Tavoite 2027	Yhteinen alueellinen sekä kansallinen valmiusharjoittelu, jossa toteutetaan käytännössä eri vastuualueiden kriittisen infrastruktuurin, palveluiden ja toimintojen turvaamista samassa harjoituksessa yhdessä yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa. Harjoituskumppanit tarkentuvat harjoituksen teeman varmistuttua, mutta tavoitteena on viraston varautumistyön edistäminen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista

Normaaliolojen turvallisuutta on kehitetty ja seurattu aktiivisesti

Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteutuminen

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		100	100	100	

Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 90	≥ 90	≥ 90	

Maatalouden ja elintarvikeeturvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		100	100	100	

Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≤ 127	≤ 124	≤ 121	

Työelämän muutokset huomioiva, laadukas, terveellinen ja turvallinen työelämä

ELY-keskus on kehittänyt aktiivisen tavan toimia työelämän, sen laadun ja tuottavuuden kehittämiseksi alueellisessa ekosysteemissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, sekä valtakunnallisesti (TEM-hallinnon työelämän kehittämisverkosto)

Tavoite 2025	ELY-keskus kytkee työelämän kehittämisen teeman osaksi jo olemassa olevia verkostojaan (esim. jatkuvan oppimisen verkosto, elinikäisen ohjauksen verkosto, yritysverkostot). Huomioimme TE24 uudistuksen ja työvoimaviranomaisten uuden roolin alueellisessa ekosysteemissä. Keräämme tietoa alueen työelämän kehittämisen näkymistä ja kehittämiskohteista. Järjestämme verkostotapaamisia, joissa toimijat voivat jakaa kokemuksiaan ja parhaita käytäntöjään. Tiedotamme alueen toimijoita rahoitusmahdollisuuksista ja tuemme hankkeita.
Tavoite 2026	Elinvoimakeskus jalkauttaa työelämän kehittämisstrategian linjaukset alueellaan.
Tavoite 2027	Työelämän kehittäminen on vakiintunut osaksi Elinvoimakeskusten tehtäviä.

Maahanmuuttaneiden kotoutuminen ja työllistyminen nopeutuvat ja tehostuvat

Kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi

Tavoite 2025	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. ELY-keskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset. ELY-keskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaaitien työllisyys ja kielitaito paranevat. ELY-keskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.
Tavoite 2026	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan.

Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.

Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkaisyhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan

Tavoite 2025 ELY-keskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä. Osana alueellista yhteistyötä, ELY-keskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä. Osana alueellista yhteistyötä elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä. Osana alueellista yhteistyötä elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Tulosohjauksessa huomioitavat valtionhallinnon yhteiset teemat

Digitalisaation edistäminen/Turvalliset, luotettavat ja yhteen toimivat digitaaliset palvelumme ovat asiakaslähtöisiä ja sujuvoittavat prosesseja

Toimintaprosesseja sujuvoitetaan digitalisaation keinoin

Tavoite 2025 ELY-keskus osallistuu aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. ELY-keskus asettaa asiantuntijoita (oto-periaatteella) tähän kehitystyöhön. ELY-keskukset, yhdessä KEHA-keskuksen kanssa tekevät ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat ELY-keskuksen asiakkaita, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.

Tavoite 2026 Osallistumme aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. Asetamme asiantuntijoita (otoperiaatteella) tähän kehitystyöhön. Teemme yhdessä KEHA-keskuksen ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat asiakkaitamme, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.

Tavoite 2027 Osallistumme aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. Asetamme asiantuntijoita (otoperiaatteella) tähän kehitystyöhön. Teemme yhdessä KEHA-keskuksen ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat asiakkaitamme, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.

Tietojohtamisen kehittäminen

Tiedolla johtamisen osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta

Tavoite 2025	Uusien tehtävien mukaisten tietotarpeiden määrittely huomioiden vuonna 2026 voimaan tulevat muutokset (elinvoimakeskukset).
Tavoite 2026	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen), yhteistyön ja työnjaon kehittäminen. Tietoalustojen (mm. Mylly) tehokkaampi hyödyntäminen.
Tavoite 2027	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen), yhteistyön ja työnjaon kehittäminen. Tietoalustojen (mm. Mylly) tehokkaampi hyödyntäminen.

Tiedolla johtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen

Tavoite 2025	Tiedon hyödyntämisen prosessin ja roolitusten rakentaminen sekä pilotointi.
Tavoite 2026	Tiedon hyödyntämisen prosessin kehittäminen tarvittavilta osin.
Tavoite 2027	Tiedon hyödyntämisen tilan arviointi ja tiedon hyödyntämisen prosessin kehittäminen tarvittavilta osin.

Tiedolla johtamisen osa-alue: henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

Tavoite 2025	Uusien tiedon jakamista ja osaamisen kehittämistä tukevien käytänteiden kehittäminen (mm. koulutuksissa saadun uuden tiedon jakaminen ja jalkauttaminen, e-oppivan hyödyntäminen). Tiedonlukutaidon kehittäminen.
Tavoite 2026	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelma, 1. vaihe: kyvykkyyshenkilön rakentaminen ja osaamisen nykytilan kartoitus.
Tavoite 2027	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelma, 2. vaihe: kehittämis- ja toteutussuunnitelmien laadinta.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laatua on kehitetty

Tavoite 2025	Taso 2: Yhdenvertaisuussuunnittelun prosessi ja käytännöt ovat hallussa, ja painopiste on siirtynyt konkreettisten yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpiteiden toimeenpanoon. On hyödynnetty valtakunnallisia toimintamalleja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan otettu käyttöön myös jotain omia toimintatapoja/malleja.
Tavoite 2026	Taso 3: Yhdenvertaisuusteemat osataan viedä sisään organisaation kaikkeen toimintaan läpileikkaavasti, jotta se ei jää muusta toiminnasta irralliseksi kokonaisuudeksi vaan on osa arjen tekemistä. Painopiste on vaikuttavuuden mittaamisessa ja toimien kohdentamisessa kerätyn uuden tiedon perusteella.
Tavoite 2027	Taso 3: Yhdenvertaisuusteemat osataan viedä sisään organisaation kaikkeen toimintaan, jotta se ei jää muusta toiminnasta irralliseksi kokonaisuudeksi. Painopiste on vaikuttavuuden mittaamisessa ja toimien kohdentamisessa kerätyn uuden tiedon perusteella.

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Asiakaspalvelutyytyväisyys

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Enn 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
	4,34	4	≥ 4,2	≥ 4,2	≥ 4,2	

ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Tot 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
	3,94	4	≥ 4		≥ 4	

4 Voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteita on seurattu VM Baron tulosten kautta. Palkeet on uudistanut henkilöstökyselyn yhteistyössä virastojen kanssa vuoden 2024 aikana. Sisällön uudistamisen vuoksi tulosten vertailtavuus aiempien vuosien kyselyihin katkeaa, minkä vuoksi tarkkojen numeeristen tavoitteiden asettaminen valtion yhteisen henkilöstötutkimuksen tuloksille ei ole tarkoituksenmukaista vuodelle 2025. Näiden sijasta asetetaan uusi, sanallinen tulostavoite vuodelle 2025.

Vuoden 2025 henkilöstötutkimuksen tulokset määrittävät virastoille uuden lähtötason, minkä perusteella asetetaan tulostavoitteet seuraaville vuosille. Tavoitteet tullaan tämän pohjalta asettamaan edellisten vuosien tapaan kokonaistyytyväisyyteen, työhyvinvointiin ja johtamiseen liittyen uudelleen vuodesta 2026 eteenpäin.

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteet

Ylläpidämme toimintakykyämme muutoksessa kiinnittämällä huomiota henkilöstöme työttyväisyyteen ja työhyvinvointiin sekä johtamiseen.

Tavoite 2025 Pirkanmaan ELY-keskus pitää kiinni asiakkaiden palvelutasosta ja henkilöstön hyvinvoinnista myös muutosten aikana.
Täysin toteutunut tavoitetaso:
Pystymme tuottamaan perustehtävämme pääsääntöisesti tulostavoitteiden mukaisesti: asiakaspalvelu- ja sidosryhmätyytyväisyys säilyvät vuoden 2023 tasolla. Lisäksi toteutamme osaltamme aluehallinnon uudistuksen toimeenpanohankkeita siten, että Sisä-Suomen elinvoimakeskus ja Lupa- ja valvontavirasto aloittavat toimintansa suunnitelmien mukaisesti. Huolehdimme aktiivisesta ja avoimesta viestinnästä sekä muutoksen tukitoimista henkilöstölle ja satsaamme edelleen VIKULIn pieniin, luoviin ja edullisiin yhteisöllisyyttä tukeviin tempauksiin (vrt. kahvitaukotingot, virkistyspäivät jne.) Työyhteisön kehittämistavoitteissa 2025 ja niiden toteuttamisessa korostamme henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen merkitystä ja lisäämme esihenkilöiden tietämystä varhaisen tuen mallin menettelyistä ja yhteistyöstä työterveyden kanssa.

Tyydyttävä taso:
Pystymme tuottamaan perustehtävämme tulostavoitteiden mukaisesti ja saavutamme tulostavoitteemme osittain: asiakaspalvelu- ja sidosryhmätyytyväisyys heikentyvät korkeintaan 0,3 yksiköllä vuoden 2023 tasosta. Toteutamme osaltamme aluehallinnon uudistuksen toimeenpanohankkeita siten, että Sisä-Suomen elinvoimakeskus ja Lupa- ja valvontavirasto aloittavat toimintansa suunnitelmien mukaisesti. Huolehdimme aktiivisesta ja avoimesta viestinnästä sekä muutoksen tukitoimista henkilöstölle ja satsaamme edelleen VIKULIn pieniin, luoviin ja edullisiin yhteisöllisyyttä tukeviin tempauksiin (vrt. kahvitaukotingot, virkistyspäivät jne.) Työyhteisön kehittämistavoitteissa 2025 ja niiden toteuttamisessa korostamme henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen merkitystä ja lisäämme esihenkilöiden tietämystä varhaisen tuen mallin menettelyistä ja yhteistyöstä työterveyden kanssa.

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tulostavoitteet asetetaan lähtökohtaisesti koko sopimuskaudeksi. Tarvittaessa asetettuja tulostavoitteita voidaan kuitenkin päivittää ja muuttaa sopimuspäivitysten yhteydessä. Tulostavoitteiden saavuttamista kuvaavat vuosittaiset tavoitetasot asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kolmen seuraavan vuoden tavoitetasot asetetaan alustavina. Tulossopimusta päivitetään rullaavasti vuosittain.

ELY-keskusten tulossopimusten tulostavoitteisiin on tehty vuoden 2025 sopimusvalmistelujen yhteydessä tarvittavat muutokset liittyen TE24 –uudistuksen voimaantuloon. Vastaavasti on sovittu, että hallitusohjelman mukaisen, tekeillä olevan aluehallintouudistuksen vuoksi tulostavoitteille ei tarvitse vuoden 2025 sopimuksia valmisteltaessa asettaa tavoitetasoja lainkaan vuodelle 2028.

Raportointi tulostavoitteiden toteumista tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteumista raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan [Valtiokonttorin määräyksen](#) mukaisesti.

Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen osalta sovelletaan kolmiportaista asteikkoa eli ”liikennevalomallia”. Liikennevalomallissa tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti: VIHREÄ (3) = tavoite on saavutettu tai ylitetty, KELTAINEN (2) = tavoite on saavutettu osittain/tyydyttävästi tai siitä ollaan jääty jonkin verran, PUNAINEN (1) = tavoitteesta on jääty paljon tai se ei ole toteutunut lainkaan. Sanallisessa tulosraportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida.

Toimialaohjaus täydentää tulosohjausta tarvittaessa ja hallinnonalat ohjeistavat toimialaohjauksen menettelyistä erikseen.

Allekirjoitukset toteutetaan sähköisesti.

27.1.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tiina Korhonen, ylijohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö	Pekka Pesonen, kansliapäällikkö
Ruokavirasto	Raimo Pyysalo, hallintojohtaja, pääjohtajan sijainen
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Väylävirasto	Kari Wihlman, pääjohtaja
Väylävirasto	Mirja Noukka, toimialajohtaja
Pirkanmaan ELY-keskus	Juha Sammallahti, ylijohtaja
Pirkanmaan ELY-keskus	Mari Rajala, johtaja

Liitteet

Liitteisiin sisällytetään ohjauksen näkökulmasta olennainen, varsinaista sopimusta täydentävä materiaali. Liitteistä tehdään erillinen PDF-dokumentti.

Tulosopimuksen liitteisiin sisällytetään seuraavat:

1. Seurantamittarit, jotka täydentävät luvun 3 tulostavoitteita eli niillä seurataan viraston toimintaa ns. perustekemistä. Mikäli näissä tapahtuu laskua, nostetaan asia tarvittaessa tulostavoitteeksi.
2. Kuvaus riskienhallintajärjestelmästä
3. Määräraha-aulukko
4. ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen erikoistumistehtävät